

uit de Volkskrant
zaterdag 21 juni 2025

Praktijk Afstammingsvragen

psychosociale begeleiding & coachingstrajecten

Maureen Davis

counselor | coach

Interview | RAPPORT COMMISSIE DE WINTER

Moeders die in de jaren zestig en zeventig hun baby gedwongen afstonden én die kinderen reageren teleurgesteld op het rapport van de commissie-De Winter, die onderzoek deed naar de misstand. 'Ga toch weg met je bemiddeling.'

'We zijn bedonderd. Waar blijft herstel?'

Het historisch onderzoek is prima, maar de conclusies zijn pruts- en broddelwerk', zegt Ronald Notenboom van de Stichting Verleden in Zicht, belangenbehartiger van afstandskinderen. 'Hiermee schieten we niks op, we worden gewoon verder het moeras in gestuurd', voegt Ellen Venhuizen, namens stichting De Nederlandse Afstandsmoeder (DNA), toe.

Donderdag werd het langverwachte rapport *Schade door Schande* gepresenteerd. De commissie onder leiding van pedagogoog Micha de Winter onderzocht bijna drie jaar lang wat er tussen 1956 en 1984 gebeurde met ongehuwde vrouwen die hun kind afstonden.

Naar schatting gaat het om 13 duizend tot 14 duizend moeders, vaak minderjarige meisjes, die vaak onder druk van familie, kerk of hulpverleners hun kind opgaven. De helft had hun kind graag zelf opgevoed.

Volgens de commissie zijn de gevolgen enorm en werken ze tot op de dag van vandaag door. 'De moeders is de regie over hun leven ontnomen', zei De Winter in een interview met *de Volkskrant*. 'En veel kinderen voelen zich afgedankt en gedumpt.'

Zowel de afstandsouders als -kinde-

ren waarderen hun welzijn, kwaliteit van leven en psychische gezondheid lager dan gemiddeld. 'Dat is heel herkenbaar', zegt Venhuizen. 'Ik ben continu wantrouwend en onzeker. Het leed draag ik altijd met mij mee, het is een wond die nooit meer heelt.'

Venhuizen werd naar een opvanghuis gestuurd nadat ze als 15-jarige zwanger was geworden van haar vriendje. Zowel haar moeder als de hulpverleners boden haar geen keus. Over haar kind kreeg ze na de bevalling niets te horen – zelfs niet of het een jongen of een meisje was. Pas jaren later vond ze haar dochter terug. Ook zij was getekend door haar voor geschiedenis en worstelde met psychische problemen. 'Ze kon het leven uiteindelijk niet meer aan.'

Geen keuze

Zowel Venhuizen als Notenboom vindt dat de commissie te mild oordeelt over de betrokken instanties. Vooral de rol van de Raad voor de Kinderbescherming blijft volgens hen onderbelicht. Venhuizen: 'Ik werd onder druk gezet om afstandsverklaringen te tekenen. Mij werd verteld dat ik geen keuze had. Later bleek dat die verklaringen niet eens rechtsgeldig waren. Ik ben gewoon bedonderd.'

De commissie wijst in het rapport

op een gedeelde verantwoordelijkheid, waarbij ook huisartsen, psychiaters, kerken en families een rol speelden. Maar Notenboom vindt dat de overheid niet kan weggijken. 'Toen mijn moeder haar handtekening zette en afstand van mij deed, was de kindbescherming volledig verantwoordelijk voor mij.'

13 tot 14

DUIZEND ONGEHUWDE MOEDERS

moesten tussen 1956 en 1984 hun kind afstaan, vaak onder zware druk van familie, kerk of hulpverleners.

Notenboom werd als baby direct na de geboorte afgestaan. 'Mijn moeder had – anders dan veel andere moeders – wél een keuze, maar geen zin in mij. Ze heeft een briefje ondertekend van weg ermee, en dat was het dan.' Hij heeft veel moeite moeten doen om alle informatie bij instanties als de kindbescherming boven tafel te krijgen. 'Het is voor veel afgestane kinderen een levenslange opgave om alle puzzelstukjes te vinden.'

Ellen Venhuizen vertegenwoordigt ongehuwde moeders die tussen 1956 en 1984 gedwongen hun kind afstonden.
Foto Linelle Deunk

“ Ik moest een verklaring tekenen om mijn kind af te staan, wat helemaal niet rechtsgeldig is. De commissie is daar veel te mild over

Ellen Venhuizen
afstandsmoeder

” Het is voor afgestane kinderen een levenslange opgave om alle puzzelstukjes over hun afkomst te vinden

Ronald Notenboom
werd als baby afgestaan

Ronald Notenboom is belangenbehartiger van afstandskinderen.

Foto Joris van Gennip voor de Volkskrant

Daarom hadden hij en Venhuizen gehoopt dat de commissie-De Winter zou pleiten voor het volledig toegankelijk maken van de dossiers, zodat ouders en kinderen kunnen achterhalen wat er precies is gebeurd. Maar de commissie wijst erop dat dit niet zo maar kan, onder meer vanwege privacyregels en omdat er soms botsende belangen zijn, bijvoorbeeld als de moeder niet wil dat een kind haar dossier kan lezen.

Ook pleiten Venhuizen en Notenboom voor onbeperkte toegang tot psychologische hulp. 'De commissie schrijft onder meer dat er mediation en herstelbemiddeling moet komen in situaties van emotionele pijn en bij belangenconflicten. Maar ga toch weg met je bemiddeling. Ik wil gewoon herstel', zegt Venhuizen.

Canon

Over de opvallendste aanbeveling van De Winter halen ze allebei hun schouders op. De onderzoekers stellen dat deze pijnlijke geschiedenis zo veelzeggend is voor het naoorlogse Nederland dat het verhaal van de afstands-moeder en -kind opgenomen moet worden in de Canon van Nederland.

'Tsja, de Canon?', reageert Venhuizen. 'Wat moet ik daarmee? Wie leest dat en wie gaat er dan over ons schrij-

ven?' Notenboom vindt de aanbeveling om de geschiedenis op te nemen in de Canon 'een beetje voor de Bühne, ook omdat het geen geld kost. Het is op zich leuk als aanbeveling, maar niet als de kern van het herstelbeleid.'

Zelf had hij liever gezien dat naamswijzigingen gratis werden. 'Je geboortenaam terugkrijgen is nu omslachtig en duur. Dáár had de commissie zich stevig over moeten uitspreken.'

Naar het onderzoek van de commissie-De Winter was lang uitgekeken. Een eerdere onderzoekspoging liep op een teleurstelling uit. Dat onderzoek werd in 2021 stopgezet wegens ernstige fouten: persoonlijke, soms nooit eerder vertelde getuigenissen bleken verkeerd vastgelegd, namen en gebeurtenissen door elkaar gehaald en privacyregels geschonden.

Nu richten de belangengroepen van afstandsmoeders en -kinderen zich op Den Haag. Een motie van VVD, SP en D66, die pleit voor volledige en onbeperkte toegang tot dossiers, werd onlangs aangenomen. 'We voelen ons serieus genomen door de politiek', zegt Notenboom. 'Met hen gaan we op weg naar herstelmaatregelen, mét of zonder de aanbevelingen van meneer De Winter.'

Abel Bormans
Elsbeth Stoker